

TEATRE

Farelo, Pirandello i el seu ball de màscares

TEXT: MARTA CARNICÉ
 mcarnice@gmail.com

FOTOGRAFIES: TNC

L'home, la bèstia i la virtut

Autor: Luigi Pirandello

Director: Pep Pla

Traducció: Josep Maria Fulquet

Repartiment: Eduard Farelo, Jordi Martínez, Teresa Sánchez, Santi Ricart, Rosa Cadafalch, Teresa Urroz Oriol Casals, Dani Claramunt, Raimon Cardalús, Nacho Fernández, Ernesto Ollero i Enric Serra.

Escenografia: Montse Amenòs

Vestuari: Míriam Compte

Il·luminació: Quico Gutierrez (aai)

El director teatral Pep Pla ha portat a l'escena la primera coproducció del Teatre Nacional de Catalunya i el Centre d'Arts Escèniques de Terrassa (CAET). Es tracta de *L'home, la bèstia i la virtut*, una sàtira roent i implacable del sicilià Luigi Pirandello sobre el món burgès i la seva falta d'enteresa moral. Un ball de màscares i disfresses que, sota la benevolent aparença de comèdia, hi amaga una ferotge crítica, àcida i intel·ligent, contra la classe burgesa benestant i la seva falta de valors.

Pirandello, premi Nobel de Literatura l'any 1934 i autor de *Sis personatges en busca d'autor* o *Els gegants de la muntanya*, entre d'altres obres, denuncia en *L'home, la bèstia i la virtut* la hipocresia, les convencions socials i, en definitiva, la farsa que predomina en el món burgès. El dramaturg sicilià recorre al triangle amorós, un tema que a finals del segle XIX i principis del XX predominarà en l'obra de novel·listes i dramaturgs d'arreu, per descriure, amb el seu sarcasme habitual, aquest joc de màscares, plens de contrarietats i malentesos.

Per Pep Pla, el muntatge és una tragèdia emmascarada de comèdia, en la que no només mostra els papers que ha atorgat la societat a cadascun dels tres protagonistes sinó que "ells mateixos saben que són màscares, les accepten i les acaben interpretant".

El cartell de l'obra *L'home, la bèstia i la virtut*.

L'espectacle treu el màxim profit d'aquest joc entre els tres personatges, que han de mantenir les aparences per davant de tot arribant a protagonitzar així absurdes situacions per evitar dir les coses pel seu nom. Paolino és un professor respectable que s'ha enamorat de la senyora Perella, la mare de Nonò, un dels seus alumnes. Són amants i fruit de la relació, la senyora Perella queda embarassada del seu segon fill. La dama, però, està casada amb el capità Perella, qui, per la seva banda, duu una doble vida ja que té una altra família il·legítima a un altre port i no compleix els seus deures conjugals aquí. Quan la dona descobreix que està embarassada de Paolino, el professor es veurà obligat a organitzar una trobada eròtica entre el >

matrimoni Perella per atribuir el fill que han engendrat els amants al capità i així evitar l'escàndol. Paolino, el capità i la senyora Perella, o el que és el mateix, l'home, la bèstia i la virtut viuran unes delirants 24 hores, en què els personatges desplegaran un ventall d'absurds i imprevisibles comportaments, gags i malentesos, per salvar les aparences i aconseguir el seu objectiu. Un dels exemples més delirants i altament recomanable és l'escena del sopar que ha de propiciar l'acostament del matrimoni quan les contrarietats es multiplicaran per moments en l'intent de Paolino i la senyora Perella de reconquerir el capità. Uns contratemps que fan augmentar cada vegada més el nerviosisme d'un exaltat professor i una fràgil amant.

Pirandello va escriure *L'home, la bèstia i la virtut* el 1919 i la va ambientar en la Sicília de l'època. En el muntatge que es representa ara, però, Pep Pla manté la ubicació geogràfica però trasllada l'acció fins a la dècada de 1950, amb una iconografia més propera al neorealisme italià.

Eduard Farelo és el transparent senyor Paolino i Teresa Sánchez, la senyora Perella.

Una vegada més Pirandello caricaturitza els seus personatges, els quals, a banda de protagonitzar escenes absurdes, exagerades i grotesques, arriben animalitzar-se. Una animalització que ja es pot percebre en el mateix títol de l'obra, *L'home, la bèstia i la virtut*, i que apareix reiteradament en els diàlegs amb l'ús de mots com "animal" o "bèstia". L'animalització arriba en el seu punt més àlgid en l'escena del sopar quan el capità Perella compara la seva dona amb una mona en veure com l'ha maquillat Paolino precisament per atraure'l. Serà aleshores quan el professor es posarà a imitar a un mico, un be i un gat per animar-la convertint el personatge en totalment irracional i provocant sonores rialles entre el públic.

Cap dels personatges s'escapa de la sàtira, se'ns dubte no ho fa el protagonista de l'obra, Eduard Farelo, amb els seus estirabots i les seves grans contradiccions ni l'afligida, innocent i resignada senyora Perella, que justifica el seu embaràs perquè el marit no compleix amb els seus deure conjugals.

Eduard Farelo, Jordi Martínez, Teresa Sánchez encapçalen un elenc de dotze intèrprets, entre els quals destaquen Santi Ricart, Rosa Cadafalch, i Enric Serra. Farelo encarna l'home, Martínez, la bèstia i Sánchez la virtut. Interpretació brillant i desbordant d'un delirant Eduard Farelo que es posa a la pell d'un professor que per sobre de tot defensa la ingenuïtat i la virtut d'una dama de qui està enamorat i farà tot el possible per amagar la veritat i evitar l'escàndol. També magistral és la interpretació que fa Jordi Martínez de la bèstia que aquest cop canvia de registre i interpreta un malcarat, dèspota i ofensiu capità Perella. De Teresa Sánchez és destacable la gran teatralització que fa del seu personatge i com combina el pudor i el saber estar d'una veritable dama amb el nerviosisme i l'exasperació d'una dona al límit davant la por de ser descoberta. Per la seva part, el sabadellenc Santi Ricart interpreta el calmat i benevolent doctor i amic de Paolino que després de protagonitzar una delirant escena li trobarà la solució als seus problemes.

El sabadellenc Santi Ricart és el doctor, i amic de Paolino, Nino Pulejo.

Després de les representacions al Teatre Alegria de Terrassa i a la Sala Petita del TNC, a Barcelona, l'espectacle farà gira per Catalunya. Entre d'altres poblacions, el proper mes de maig passarà per Barberà del Vallès i per Manresa.